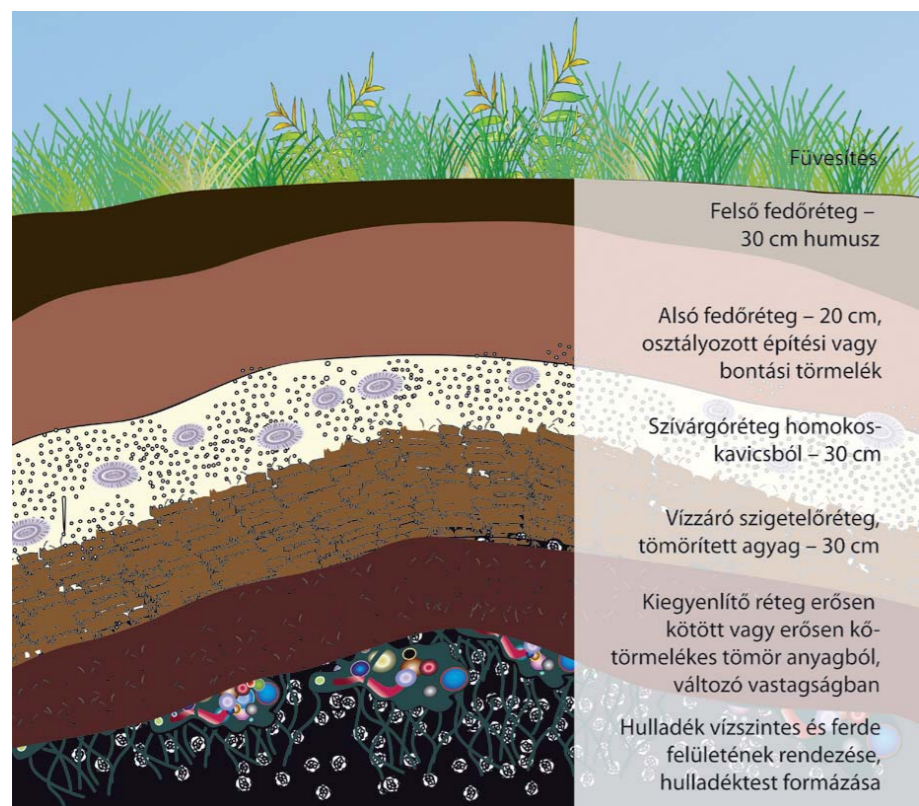

záróréteg beépítésére nem volt lehetőség, tekintettel arra, hogy a hulladéktesben a bomlási folyamatok nem zajlottak még le, és a lerakott anyag tömörödése, roszakadása miatt a szigetelőréteg sérülése várható. A végleges záróréteg kialakítására a süllyedésmérések függvényében legkorábban 10 év múlva lesz lehetőség.

A magas szervesanyag-tartalommal rendelkező lerakók esetében (3 helyszínen: Pápai út, Bakonycsernye-Jásd, Somlójenő) a depóniagáz kezelést is meg kellett oldani.

A rekultivált helyszínekre vonatkozóan a környezetvédelmi hatóságok 20-30 évre utógondozási kötelezettséget írtak elő, valamint a vizsgálati eredményekről és a mindenkor állapotról éves adatszolgáltatás teljesítését.

A rekultivált lerakók nagy részén a talajvíz szennyezettségének vizsgálatához monitoringkutakat is elhelyeztek, amelyből az előírt gyakorisággal mintát kell venni. Gondoskodni kell továbbá a rekultivált területek fenntartásáról, mint kaszálás, fűnyírás, a vízvezető árkok, biogázkutak ellenőrzéséről, karbantartásáról.

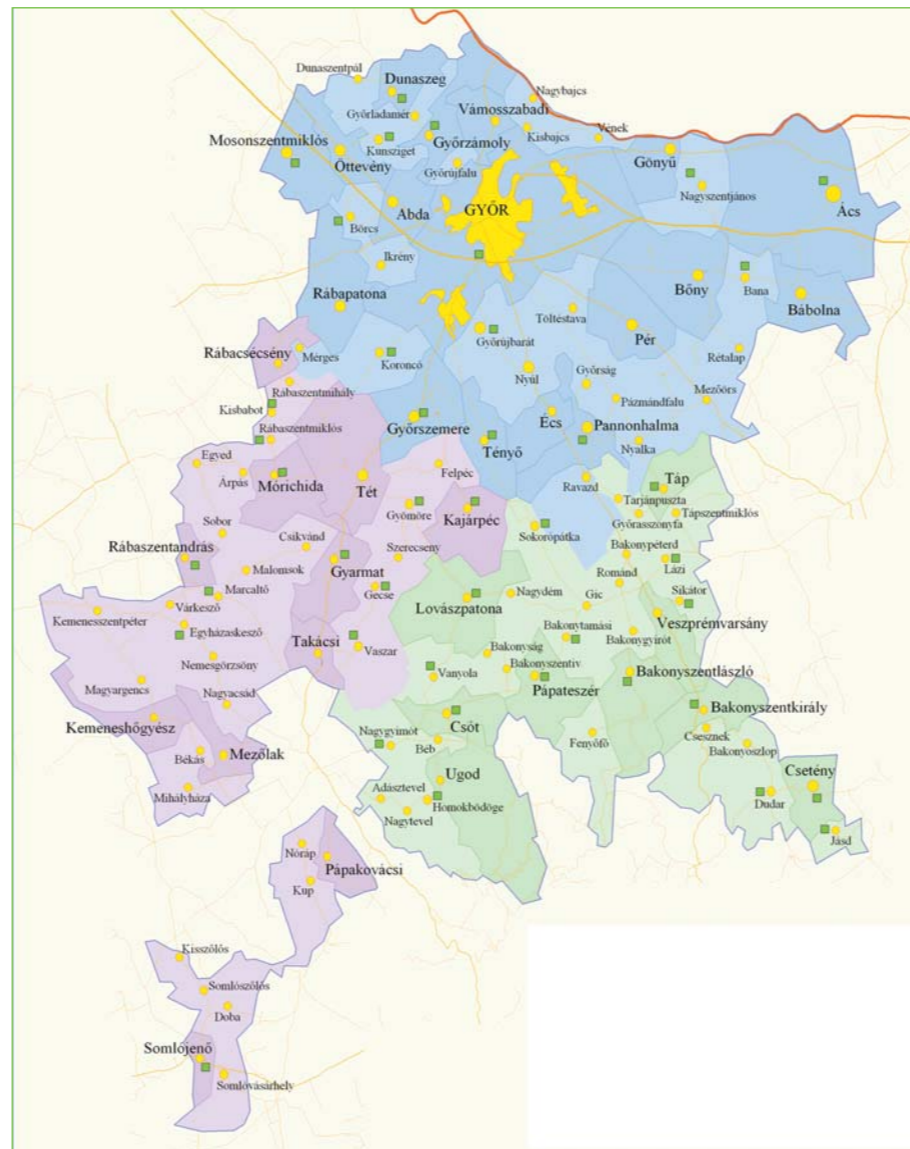

Győr, Pápai úti lerakó

A társulás működési területén a győri, Pápai úti regionális lerakó kiterjedése és elhelyezkedése miatt kiemelt eleme a projektnek. A rekultiváció során műszaki megoldásként mind a végleges, mind az átmeneti fedőréteg beépítése megtörtént, tekintettel arra, hogy a lerakónak vannak 10 évnél régebben művelt területei is. A lerakott hulladékmennyiség és összetétel miatt a biogáz összegyűjtésére 134 gázkút létesült, a gáz ártalmatlanítása fáklyázással történik.

A Győr Nagytérségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás működési területén a rekultivációban érintett települések

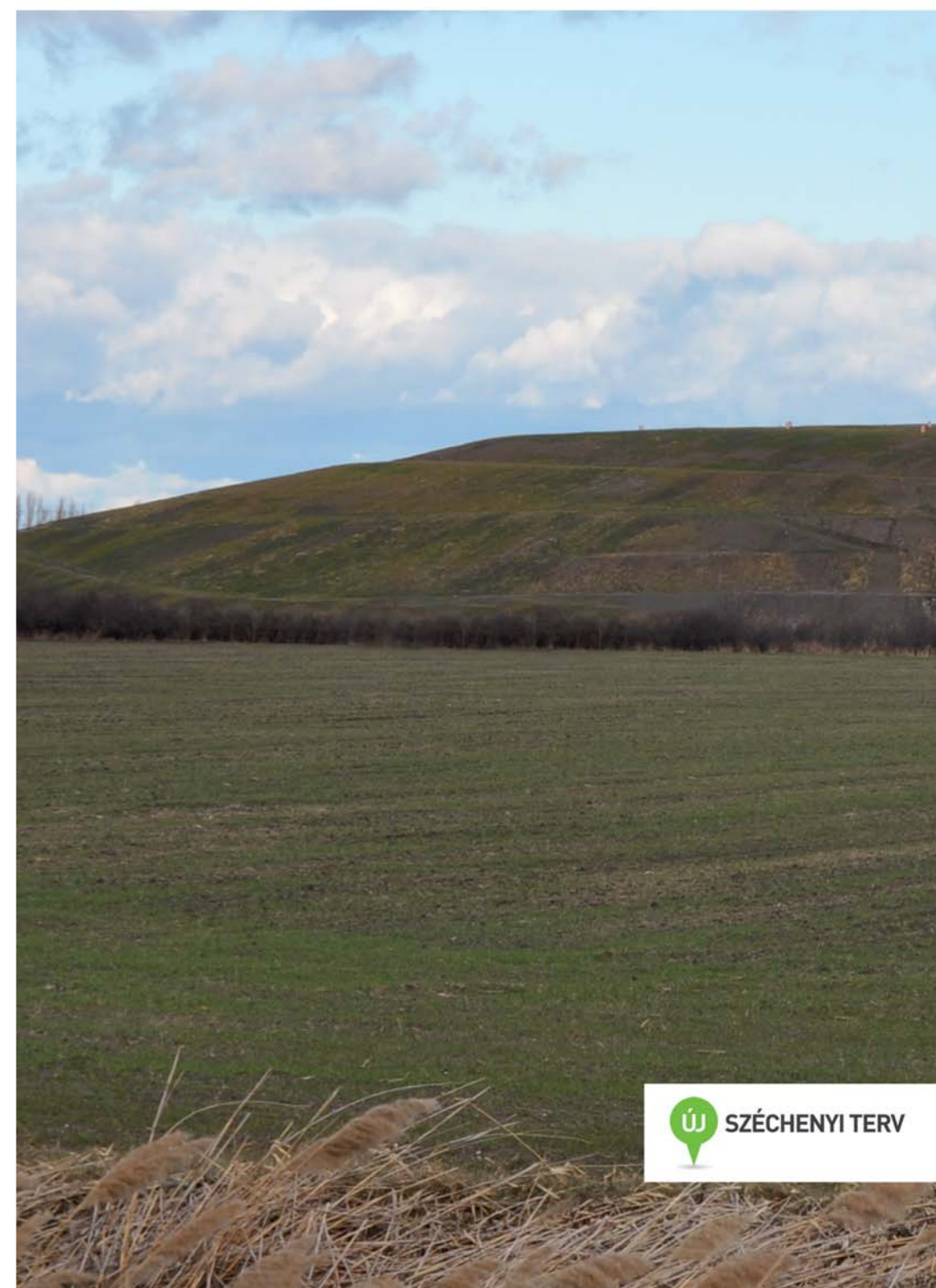
Ács, Bana, Bakonyszentlászló, Bakonyszentkirály, Bakonytamási, Börcs, Csetény, Csót, Dudar, Dunaszeg, Egyházaskesző, Gecse, Gyarmat, Gyömöre, Győr (Pápai út), Győrszemere, Győrújbarát, Győrzámoly, Homokbödöge, Jásd-Bakonycsernye, Kajárpec, Kisbabet, Koroncó, Kunsziget, Lázi, Lovászpata, Marcaltó, Mórchida, Mosonszentmiklós, Nagygyimót, Nagyszentjános-Gönyű, Pannonhalma, Pápateszér, Rábaszentandrás, Rábaszentmiklós, Sikátor-Veszprémvarsány, Sokorópátka, Somlójenő, Táp, Tényő, Vanyola, Vaszar

Győr Nagytérségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás

„A települési szilárdhulladék-lerakókat érintő térségi szintű rekultivációs programok elvégzése”

KEOP – 2.3.0/2F-2008-0004

Lakossági tájékoztató kiadvány

A Győr és térsége települési szilárdhulladék-lerakók rekultivációs projekt megvalósítása fontos és halaszthatatlan lépés volt környezetünk védelme érdekében. Győr városa a kezdetektől fogva kiemelten támogatta az ezzel kapcsolatos fejlesztések megvalósítását.

A Győr Nagytérségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás a rekultivációra vonatkozó pályázaton mintegy 5,2 milliárd Ft vissza nem térítendő támogatást nyert, amelyből 43 helyszínen megtörtént a lerakók rekultivációja. A helyszínek között a 2009. július 15-én – törvényi előírások miatt – bezárt győri, Pápai úti szilárdhulladék-lerakó rekultivációja is megvalósult. Ezzel természeti környezetünk állapota javult, és a lerakók környezetében élő, majd kétszázezer lakos életminősége, egészséges élethez való viszonya megoldódott.

Ahhoz, hogy a hulladéklerakók felszámolása hosszú távon valóban érezhető környezeti minőségjavuláshoz vezethessen, szemléletváltásra is szükségünk van. Nagyon bízom benne, hogy a megvalósítás után felelősségteljes magatartással sikerül megőriznünk mindannyiunk közös értékét, a természet szépségét.

Borkai Zsolt

Győr Megyei Jogú Város polgármestere

Őn is biztos mindent megtesz, hogy környezettudatosabban éljen, és biztos, hogy felelősséggel gondolkodik arról, hogyan őrizzük meg gyermekeinknek településünk, a hazai táj, a természet kínálta szépségeket. Ez az egyik legnagyobb örökség, amit az utókorra hagyhatunk. Példát mutatunk a családban, az iskolában, a településünkön, a szűkebb és tágabb közösségünkben a fenntartható fejlődés biztosítása érdekében.

A Győr Nagytérségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás, melynek az Ön települése is tagja, a Környezet és Energia Operatív Program – KEOP-2.3.0 – „A települési szilárdhulladék-lerakókat érintő térségi szintű rekultivációs programok elvégzése” című pályázata keretében valósult meg 43 szilárdhulladék-lerakó rekultivációja, beleértve a bezárt Pápai úti szilárdhulladék-lerakót is. A munkálatok mintegy 5,2 milliárd forint költséggel jártak, amelyet teljes egészében az Európai Unió és a Magyar Állam biztosított, így a települések önkormányzatainak és a lakosságnak nem kellett saját forrást biztosítaniuk.

Őn a kezében tartott tájékoztatóból ezt az igen jelentős környezetvédelmi beruházást ismerheti meg.

Ha valaki fellapozza a Magyar Értelmező Kéziszótárt, akkor a „rekultiváció”-nál a következőt olvashatja: „latin eredetű szó, jelentése: a talaj vagy környezet eredeti állapotának visszaállítására végzett műveletek összessége”.

Ebben a projektben a korábban engedély nélkül működő bezárt, a környezetvédelmi előírásoknak nem megfelelő települési szilárdhulladék-lerakók felszámolására, majd rekultiválására került sor. Összesen 60,5 ha területet rekultiváltak, azaz illesztettek vissza a tájba. Ezt követően pedig elmondható, hogy jelentősen csökkennek a levegőt és a talajvizet károsító hatások, amelyek idővel meg is szűnnek. Bízom benne, hogy a lakosság is kellően értékeli és megbecsüli majd ezt a munkát, és együttműködésüknek köszönhetően sikerül megőriznünk azt a kulturált, szép és egészséges természeti környezetet, amit így sikerült visszakapnunk.

Modern világunkban egyre több szemét termelődik. Nekünk is változnunk kell ahhoz, hogy ne kelljen „ismétlően” környezetveszélyes szeméthegeket eltüntetni. Ennek pedig egyetlen módja van: a tudatosság, a szelektálás és a felelősség.

Ugye számíthatunk Önre is természeti értékeink megőrzésében, és abban is, hogyha ismét hulladéklerakással találkozunk valahol a lakókörnyezetében, azonnal bejelenti?

Hegyi Zoltán

Győr Nagytérségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás Társulási Tanács elnöke

Nagy környezetvédelmi eredménynek tartom, hogy az Európai Unió és a Magyar Állam teljes körű támogatásával sikerült a szűkebb és tágabb környezetünkben összesen 43 hulladéklerakót rekultiválni, azaz a természetbe formálisan is visszaillengetni. Ács városa a Dunától 2 km-re délre helyezkedik el, így fontos volt a település és a Duna között elhelyezkedő hulladéklerakót, a károsító hatásokat illetően lokalizálni, illetve esztétikailag kulturált környezetté alakítani. Ez jelentősen hozzájárulhat az egészséges levegőt, a talajt és talajvizet károsító hatások megszűnéséhez. Mára elmondható, hogy egy rendezett, természetbe illeszkedő tájképet kaptunk vissza. Remélem, az utókor számára megőrizhetjük ezt a tiszta környezetet, amelyben természetesen mindenki segítségére szükség van, hogy ne alakulhasson ki több ilyen tájcsúfító hatás.

Lakatos Béla Ács város polgármestere

Vaszaron a hulladékudvar és a hulladékátrakó állomás mellett egy régi illegális lerakó működött, melynek tájba illesztését, rekultivációját elvégezték. Ez a terület a község határában, északkeleti irányban található. A rekultiváció megkezdése előtt biomonitoring-vizsgálatokat végeztek részben az építmények környezetében, részben a rekultiválásra szánt területen. A természeti értékek szempontjából nem voltak figyelmen kívül hagyhatók az itt található erdőségek: tölgyes, fenyves, és a Gereince patakba folyó csatorna menti területek. A rekultivációval ezeket a természeti értékeket sikerült megóvni, és kialakításra került egy „tiszta” terület, amelyben 2011 év végétől minden ide látogató gyönyörködhet.

Varga Péter Vaszar község polgármestere

A Győr Nagytérségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás célkitűzései közé tartozott a korábban bezárt hulladéklerakók környezetvédelmi előírásoknak megfelelően történő rekultiválása, vagyis a természetbe visszaillesztése, amely megegyezett egyesületünk céljaival, ezért támogatásunkról biztosítottuk a projektet. A rekultivált területek között a győri, Pápai úti bezárt szilárdhulladék-lerakó a legnagyobb, amelynek közvetlen környezetében kertek találhatóak, így a környéken élők közvetlenül is érintve voltak.

A rekultiváció befejezésével elmondható, hogy egy természetbe illeszkedő füves dombot, és tiszta levegőt kaptak a környéken élők. Az elvégzett munka eredményességéről pedig bizonyosságot az elkövetkezendő esztendőben elvégzett mérések eredményei fognak adni. Egyesületünk indította el annak idején a „Szép kert, szép környezet” mozgalmat, amelyet jelenleg Győr város önkormányzata irányít, de továbbra is részt veszünk benne, és amely azt a célt szolgálja, amire a rekultivációs projekt is hivatott: Szébb, élhetőbb, egészségesebb környezetet teremteni magunknak és az utódainknak.

Kövecses Gyula elnökhelyettes

Kertészek és Kertbarátok Győr Városi Egyesület, Győr

Bakonyszentlászló település is csatlakozott a Győr Nagytérségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás célkitűzéseihez, a felszíni és felszín alatti vizek szennyeződésének megakadályozása és környezetterhelés csökkentése érdekében.

A volt szilárdhulladék-lerakó Bakonyszentlászló határában, a téglagyár volt agyaggyerő helyeinek gödreiben helyezkedett el, ahol ideiglenes engedéllyel működött a '80-as években. Az elmúlt évtizedekben a nagymértékben felgyülemelő hulladék egyre nagyobb területet érintett, erős szaga és látványa zavarta a külterületen és a településen élőket, továbbá jelentős tájértékcsökkenést és környezetszennyező hatása is volt.

A lerakó rekultivációja után a bennünket körülvevő környezet szébb képet mutat, csökkentek a levegőt és talajvizet károsító hatások, sikerült megőriznünk és továbbadnunk a kulturált, szép és egészséges környezetünket. A környezetvédelem fontosságát is képviselő „A Mi Bakonyunk Alapítvány” nevében, és magánemberként is támogatom a környezet szennyeződését megszüntető intézkedéseket, melyektől jövőnk is függ.

Vaderna Melinda elnök

A Mi Bakonyunk Alapítvány, Bakonyszentlászló

A települési szilárdhulladék-lerakókat érintő térségi szintű rekultivációs program bemutatása

Az előzményekről

A Győr Nagytérségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás elsők között nyújtotta be a Környezet és Energia Operatív Program (KEOP) keretében „a települési szilárdhulladék-lerakókat érintő térségi szintű rekultivációs programok elvégzése” tárgyú pályázatát, melyben az erre vonatkozó terveket a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Fejlesztési Igazgatósága támogatásra ítélte. A társulás a rekultivációs projekt megvalósítására 5,2 milliárd Ft összegű vissza nem térítendő támogatást kapott, melyet az Európai Unió és a Magyar Állam finanszírozott, melyhez a tagtelepülések önkormányzatainak nem kellett önrészt biztosítaniuk. Ezután a projekt keretében összesen 43 korszerűtlen hulladéklerakó rekultivációjára került sor.

Rekultiváció! Mit is jelent?

A rekultiváció a nem megfelelő műszaki védelemmel épített bezárt hulladéklerakók, vagy a hulladék elhelyezésére használt területek tájba illesztését, megfelelően biztonságos szigetelését, a vízbázisok és a talaj védelmét jelenti. Tehát a területek olyan tereprendezésen és egyéb munkálatokon estek át, amely folyamat végén a terület újra illeszkedik az azt körülvevő természeti környezetbe.

A lakosság tájékoztatása

A rekultivációs projektben érintett települések lakói folyamatos tájékoztatást kaptak a médián, vagy a korábban kiadott tájékoztató kiadványon keresztül. A rekultivációs munkák megkezdéséről és ütemezéséről lakossági nyílt napokon keresztül tájékozódhattak. A diákokat megmozgató események is megrendezésre kerültek, a társulás településein élő alsó és felső tagozatos diákok internetes kvízzjáték keretében mérhették össze tudásukat, a 9–12. évfolyamos tanulók „Ég és zöld között” nevű fotópályázaton keresztül érvényesülhettek.

A rekultivációs munkafolyamatokról

A rekultivációs rétegrend kiépítését a hulladéktest formázása előzte meg. Ezzel a művelettel a lerakó felülete alkalmassá vált a csapadékvíz elvezetésére. Az így kialakított forma a tömörítést követően megkapta a több rétegrendből álló takarást, először egy úgynevezett kiegyenlítő réteg került a hulladéktestre, majd erre került egy 30 cm vastagságú agyag vízzáró réteg, illetve ezzel egyenértékű mesterséges szigetelő lemez, amely azt hivatott megakadályozni, hogy a csapadék leszivárogyon a hulladéktestbe, és további szennyeződéseket mosson a talajba. A vízzáró réteg fölél szivárgó réteget borítottak, amit homokos kavics alkot. Erre került az úgynevezett alsó fedőréteg, a munka végén a felső rétegrend pedig felső fedőréteggé alakult, amely 30 cm vastagságban humuszta-kezelést kapott az egykori lerakó teteje, majd füvesítés történt a teljes felületén.

Azokon a helyszíneken, ahol az elmúlt 10 éven belül történt hulladéklerakás, a végleges

